

Zkušenosti s revitalizacemi parterů:

1. část Revitalizace Masarykova náměstí, Kojetín, 2015

V polovině roku 2015 bylo po revitalizaci otevřeno Masarykovo náměstí v Kojetíně, jehož úprava zabrala bezmála jeden rok. Jednalo se o technické vyřešení a vzájemné sladění několika funkcí, které centrální náměstí měst a obcí mívají, a které se spolu o míru uplatnění v takto významné ploše poněkud přetahují. O své zájmy zde soupeří úřady, obchody a rezidenti, kteří potřebují dostatek parkovacích míst. V případě města Kojetín náměstí protíná i průjezdná automobilová doprava, ale hlavně se zde pohybují chodci, které je zde třeba přilákat a udržet atraktivitou prostoru.

Nejprve byla projektantem MORAVIA CONSULT Olomouc a.s. zpracována studie, která v rozborové části vyhodnotila původní stav, pojmenovala hlavní klady i závady náměstí, zhodnotila jeho historický vývoj a principy jeho prostorové kompozice s důležitými architektonickými prvky – barokními sochami, radnicí a secesní knihovnou, byly prověřeny hlavní pohledové osy, trasy chodců, vhodná místa pro odpočinkové zóny a prvky parteru, a zejména pro pruhy zásobování a parkovišť v polohách, kde budou co nejméně vizuálně rušivé.

Jako vždy bylo nejprve nutno začít historickým vývojem a konzultacemi s Národním památkovým ústavem. Vzhled původního tržního náměstí byl odlišný – jednalo se o jednotný obdélníkový prostor s úhlopříčnou komunikací a trojicí barokních soch uvnitř. Postupem doby bylo okolí soch čnicích z této plochy upravováno – výsadbou stromů, poté zatravněním v kamenném ohrazení a nakonec bylo v polovině 20. století náměstí rozděleno na dvě nestejně plochy. Menší plocha při radnici byla zadlážděna a osazena betonovou kašnou, větší byla řešena v parkové úpravě s pěšími trasami ve tvaru „A“, přičemž sochy se ocitly v trávníku k pěším zády. V plochách uvnitř i po obvodu rostly různorodé stromy a keře včetně mnoha konifer, tují a velkého smrku vedle kašny. Výsledkem postupných úprav byla nesourodost náměstí, které bylo nepřehledné a bylo ho jen těžko chápat jako celek.

Kompozici určuje protáhlý, mírně rozvětvený půdorysný obdélník s radnicí v čele. Na hlavní ose jsou dominantami již zmíněný Mariánský morový sloup se dvěma sochami po stranách (Sv. Florian a Sv. Vendelín), v nejužší části pak dominuje radnice s novodobou kašnou. Nechtěnou dominantou se stal bohužel i vysoký smrk užívaný jako vánoční strom. Je zvláštní, jaké oblíbenosti se obecně v našich krajích těší i z lesa přinesené jehličnany, osazované pak nevhodně spolu s hřbitovními koniferami a tujemi do městských center – o to těžší pak bývá vysvětlit a odborně zdůvodnit veřejnosti, proč do historických jader tyto dřeviny i některé další sadové úpravy nepatří.

Klíčovou je pro revitalizaci náměstí organizace dopravy. Kojetínské náměstí protínají při obvodu dvě silnice spojené T křižovatkou, které nebyly do stavebního řešení zahrnuty – znamenalo to tedy, že jejich nivelety zůstaly beze změny, i když u jižní komunikace by její zvýše-

ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA MOSTU

Objednatel:	Město Kojetín
Projektant:	MORAVIA CONSULT Olomouc, a. s.
HIP, architekt:	Ing. arch. Milan Obenaus
Dopravní řešení:	Ing. Pavel Blažek, Ing. Hana Zajíčková
Sochař:	Mgr. MA. Jiří Finger

Architektonická situace

ní mohlo napomoci výškovému sjednocení s navazujícím prostorem chodníku. Po zbývajících dvou stranách obvodu náměstí jsou vedeny místní komunikace, které byly zjednotněny. Při přidání podélných a šikmých stání po obvodu je toto řešení prostorově úspornější,

Průhled k radnici nově vytvořenou střední osou náměstí

než původní obousměrná komunikace. Pro zásobování a noční stání rezidentů jsou po obvodu náměstí pruhy podélného stání, dovnitř náměstí se pak obracejí stání šikmá s úhlem 70°, které mají minimální nároky na šířku komunikace při výjezdu. Před radnicí jsou v obvodu zřízena šikmá stání a vytvořen větší předprostor. Původně přes ná-

městí vedla ještě v polovině spojovací příčná trasa s parkováním. Vozidla však rušila průhled náměstím, fragmentovala jej, spojnice proto byla ponechána jen jako manipulační a zahřazena sklopnými sloupky. Hlavní krajská silnice procházející rozvěvenou částí náměstí zůstává obousměrná, zbytek je zjednosměrněn, a je tak vytvořena obdoba řídiče snadno pochopitelného kruhového objezdu.

Dlažby komunikací jsou z žulové kostky drobné, pro jízdní pruhy v kružkovém kladu, pro parkování v kolmém řádkovém. Spolu s oddělením parkovacích pruhů zapuštěným žulovým obrubníkem je tak funkční dělení ploch pro řídiče po vizuální stránce jasné a přehledné, parkovací pruhy jsou také mírně odděleny výškově. Vnitřní plocha náměstí před radnicí je vydlážděna všesměrně žulovými odseky a do jejího středu je osazen nový sochařský prvek – pítko s kruhovým sezením; vzrostlý smrk byl ponechán na dožití jako vánoční strom. Poté jeho funkci převezme méně vzrůstná odrůda, která bude nově vysazena do parkové plochy náměstí. Ta zabírá větší část jeho vnitřní plo-

Parková úprava části vnitřní plochy

Pítko s kruhovým sezením

Komunikace po obvodu, chodník, průběžné stupně

chy a její funkce je potvrzena i v územním plánu. Vzhledem k historickému vývoji a současným požadavkům na využití ploch se původní náměstí jeví přeci jen poněkud předimenzované. Parková plocha s rozšířenou pěší osou a s posezením a ke kraji loženým pruhem herních prvků pro děti tak může pobyt občanů na náměstí zatraktivnit. Kolem barokních soch byla rovněž z žulových odseků vydlážděna rozšířená plocha s oboustranným posezením a tím se sochy podařilo znovu přiblížit chodcům. K sochám byly podle historických fotografií doplněny kamenné sloupky s řetězy – jistá ochrana zde být přeci jen musí. Vnitřní pěší trasy se tak nově kříží centrálně u soch, hlavní podélnou osu doplňuje již zmíněné pítko. Dlážděná vnitřní plocha bude sloužit pro trhy a akce města, je zde přivedeno také NN připojení pro letní podium. Chodníky po obvodu jsou pak dlážděny z žulové mozaiky, výškové rozdíly jsou pak vyřešeny stupni a klínovými nájezdy.

Navržené pítko je po různých zkušenostech s tzv. vodními prvky – ať už fontánkami s recirkulací a čištěním vody nebo s trvalými výtoky – řešeno jako nožním ventilem ovládaný chrlič s výtokem do plynké bronzové mísy a s dalším přepadem do odtokové mísky. Slouží tak nejen k napití přímo z chrlice, ale i k improvizované zábavě dětí s vodou v míse či k napojení například psa na vodítku na nejnižší odtokové úrovni. Neoklasicistní forma byla zvolena záměrně včetně odkazů na historické kompoziční principy (ohrazený kruh se zřídlem uprostřed) a na historicky adekvátní opracování materiálů (sochařsky opracovaný pískovec a tvarování bronzových prvků), aby se navázala na barokní monumenty v ploše. Voda se na zimu uzavírá.

Osvětlení ploch je realizováno řadami stožárových svítidel po obvodu a osmi vysokými stožárovými svítidly s vícečetným vystrojením ve

vnitřních plochách. Lemování vnitřní pěší osy menšími parkovými svítidly nedopadlo úplně podle očekávání – svítidla, která lze vybírat pouze zhlédnutím v katalogu, se ve skutečnosti mohou vyjevit jako příliš hmotná a robustní, rovněž akceptace požadavku investora na vyzvednutí svítidel nasvícení sousoší z terénu na samostatné stožáry se v reálu ukazuje jako poněkud nešťastné – stožárů začíná být příliš.

Mobiliár náměstí pak má umožnit pohodlné užívání – sestává z rámových stojanů jízdních kol, košů, informačního systému a v křížení komunikací užitých zahrazovacích sloupků po obvodu chodníků, vše v liniích, napomáhajících čitelnému funkčnímu dělení ploch. Pruh herních prvků podél vnitřního okraje náměstí je tvořen přírodním materiálem – dřevěnými trámy, kruhovými sedáky, kúly, balvany; někdy opomíjená rekreační funkce se tak stala přirozenou součástí celkového řešení.

Vzrostlou zeleň nebylo možno k hustotě podzemních sítí po obvodu do chodníků vysadit, je tedy soustředěna po vnitřním obvodu podél komunikací. Občany negativně pociťovaná absence zeleně v okrajích chodníků byla vyřešena vyvýšenými kruhovými záhony s trvalkovou výsadbou.

Náměstí bude samozřejmě úplně „hotovo“ nejdříve po pěti letech, kdy povyroستou stromy a obyvatelé Kojetína se sžijí s provedenými změnami. Zvláště kácení nevhodně vysazené či dopravnímu řešení překážející zeleně bývá všude největším zdrojem diskuzí a připomínek. Lze si jen přát, aby se tomu tak stalo co nejdříve, naše zkušenosti s postupnou akceptací změn, kdy se nové řešení v místě tzv. zabýdlí, jsou již opravdu košaté.

Ing. arch. Milan Obenaus

Zkušenosti s revitalizací parterů:

1. část Revitalizace Masarykova náměstí, Kojetín, 2015

V polovině roku 2015 bylo po revitalizaci otevřeno Masarykovo náměstí v Kojetíně, jehož úprava zabrala bezmála jeden rok. Jednalo se o technické vyřešení a vzájemně sladění několika funkcí, které centrální náměstí měst a obcí mívají, a které se spolu o míru uplatnění v takto významné ploše poněkud přetahují. O své zájmy zde soupeří úřady, obchody a rezidenti, kteří potřebují dostatek parkovacích míst. V případě města Kojetín náměstí protíná i průjezdná automobilová doprava, ale hlavně se zde pohybují chodci, které je zde třeba přilákat a udržet atraktivitou prostoru.